

Celoživotní vzdělávání je světovým trendem

Důležitost celoživotního vzdělávání řada lidí podceňuje – důvody jsou různé: finanční, časové, anebo pouhá pohodlnost. Přitom zvyšování kvalifikace a znalosti nových technologií zvyšují možnosti udržení se na trhu práce.

Do dalšího vzdělávání se v Evropské unii zapojuje 42 procent populace ve věku od 25 do 64 let. V České republice je to pouhých 29 procent lidí. Tím naše republika zaostává nejen za rozvinutými západoevropskými zeměmi, ale i za většinou nových členských zemí.

Podle průzkumů Národní observatoře zaměstnanosti a vzdělání jsou důvody neúčasti na dalším vzdělávání nejčastěji spojeny se slabou motivací lidí. Více než polovina dospělých (celých 57 procent) v anketě odpověděla, že jejich kvalifikace je dostatečná. „Spokojenost s úrovní své kvalifikace odpovídá rozšířenému názoru, že školní vzdělávání je určující a dostačující pro celou profesní kariéru,“ říká vedoucí Národní observatoře zaměstnanosti a vzdělávání ing. Věra Czesaná. S přibývajícím věkem se navíc spokojenost s vlastním vzděláním zvyšuje, i když je zřejmé, že starší ročníky mají ve srovnání s mladšími zaměstnanci nižší úroveň, bez základů pro aplikaci moderních technologií, jazykových dovedností atd. Na druhém místě v důvodech, ovlivňujících rozhodování o dalším vzdělávání je uváděno finanční hledisko. Vysokou cenu vzdělávacích kurzů uvedlo jako důvod neúčasti 45 procent respondentů. Nedostatek času je mezi důvody, proč se dále nevzdělávat, na třetím místě. Nejvíce tento důvod uváděli mladí lidé do 34 let. Většinou se jedná o lidi, u nichž je možné předpokládat vysoké zatížení péčí o rodinu. Mezi respondenty, kteří jako důvod uváděli nedostatek času, patří i lidé s nejvyššími příjmy, u kterých je silná vazba na pracovní výkon a kariéru (podnikatelé a odborní zaměstnanci).

Na čtvrtém místě v uváděných důvodech se umístila věta „Nevím o vhodných kurzech“. Tento důvod uváděla skupina lidí ve věku od 35 do 44 let s maturitním vzděláním a průměrnými měsíčními příjmy 10 až 15 tisíc korun z oblastí do 5 tisíc obyvatel. „Řešením by mohlo být kapacitní rozšíření a zvýšení dostupnosti neplacených individuálních poradenských služeb, týkajících se dalšího vzdělávání, podpora kurzů šitých na míru podle potřeb klientů a systematictější kontrola kvality nabízeného vzdělání,“ uvádí Věra Czesaná. Velká část české populace (33 – 40%) uvádí, že jim další vzdělávání nepřinese žádný užitek. Vedle nezaměstnaných k této skupině patří nevyučení i vyučení dělníci, ale i značná část osob s maturitním vzděláním.

„Důvody jejich skepticismu jsou spíše spojeny s nesystémovým přístupem k rozvoji lidských zdrojů ze strany zaměstnavatelů. Kvalifikační růst není vždy provázán s kariérním růstem a nepromítá se dostatečně do odměňování,“ konstatuje vedoucí Národní observatoře zaměstnanosti a vzdělávání.

Průzkum mezi jednotlivci navíc prokázal, že kromě skutečných bariér spojených s financemi, organizací pracovního a rodinného života, kvalitní nabídkou dalšího vzdělávání a poradenství je problémem především neochota se dále vzdělávat. Ta pramení jak z nadměrného sebeuspokojení, tak z rezignace.

Z jedné strany dochází ke zvyšování věku odchodu do důchodu, na straně druhé se při zrychlování technologického rozvoje zvyšují nároky na kvalitu pracovníků.

Je naprosto zřejmé, že úroveň vzdělání významně ovlivňuje ekonomickou aktivitu starších lidí. Vysokou úroveň ekonomické aktivity ve skupině nad 50 let věku si udržují pouze vysokoškoláci. Méně kvalifikované osoby jsou v tomto věku z trhu práce vytlačovány.